

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 13. marca 1923.

STEV. 30.

K italijanskim pogajanjem.

Pod naslovom »Za sporazum med Italijo in Jugoslavijo« je napisal dr. Aurelio Palmieri članek in mislimo da ne bo odveč, ako čujemo danes mnenje ljudi iz vrst treznejših Italijanov in da prinesemo prevod njegovih besed.

»La vieille Europe s'ennuie« — »stara Evropa se dolgočasi«. Te besede, ki jih pripisujejo Napoleonu Velikemu, bi se mogle danes ponoviti morda z večjim povdarkom. Velika vojna je nedvomno prinesla zlate dobrine. Toliko po številu mlajnih, a po stari kulturi, zgodovinskih tradicijah, delavnosti in sposobnosti v bojih za obstanek slavni plemen je vstalo iz smrti v življenje. Despoizem, ki je bil vtelesen v teh gorostasih, je padel. Sedaj bi bilo potrebno, da se stara Evropa obnovi, da da svoboden razmah energijam novih narodov, novih držav; a zdi se, da se ta stara Evropa dolgočasi nad mirom, pridobljenim z desetimi milijoni žrtv. Nasprotno se pojavljajo novi spori in zafernujejo njena obzorja. Ti spori med bližnjimi, dosedanji narodi so, bi rekli, zemljepisna potreba. Na splošno se spori dogajajo med mejaši in ne med oddaljenimi sosedi, kajti med prvimi lažje trčijo drug ob drugega interesi, gospodarska in teritorialna nasprotnost. Na srečo obstojajo ti spori do danes med dvema narodoma, katerima je usoda izročila isto morje in katerih zemlja se razprostira na obeh nasprotni si ležečih obalah tega morja.

Spor med tema dvema plemenoma je obžalovanja vreden. Izvira iz novejšega časa, kajti Italija ni nikdar gojila čustev sovrašva napram slovanstvu, tembolj ker je med slovanskim in italijanskim čustvovanjem velika sorodnost in je imela italijan. kultura na umetnost in književnost slovanskih narodov globok vpliv. A kako je žalosten ta spor, kako bi bila težka ta zmeta, ako bi ga smatrali za neozdravljivega. In jaz sem med tistimi, ki v Italiji trdno verujejo v skorajšnjo likvidacijo spornih vprašanj z Jugoslavijo in v trajen ter plodovit mir med obema narodoma.

Razlog temu mojemu paradoksu obstoja v tem, da izpremenjeni notranji politični pogoji v Italiji omogočajo sedaj sporazum med Jugoslavijo in Italijo. Na prvi pogled bi se zdelo čudno, da naj bi bojevit fašistovski nacionalizem odpravil zamero med obema narodoma. Vendar sem prepričan o tem, kar trdim.

Vzrok, da se je v Italiji večno odlagalo izvršitev rapalske pogodbe in dogovora v sv. Margheriti, je bilo pomanjkanje močne vlade, ki bi znala brzdati mase, pobijati to, kar Mussolini sam imenuje fašistovski ilegalizem. Z vsem svojim nasiljem je fašizem Italiji ipak prihranil nevarnost boljše izkušnje, ki bi jo uničila in obenem ogrožila mir v Evropi. Osvojivši oblast je fašizem nehal biti nezakonit in se je povrnil k redu. In prvi njegov zakonit čin bo — Mussolini je to jasno izrekel — celotna izvršitev pogodb, drugi pa sistematična ureditev reškega vprašanja.

Samo mož kakor je Mussolini, je mogel obvladati fašiste, jih obvezati da uposte svoja nasilja in jih dovesti do tega, da spoštujejo medsebojno dane obljube v Rapallu in S. Margheriti. In kadar se to zgodi, bo odstranjena najtežja ovira proti italijansko-jugoslavanskemu prijatelj-

stvu in v medsebojnem zaupanju se bodo mogle ukreniti tiste določbe, ki bodo odstranile ostale vzroke nesoglasja med obema narodoma.

Mislím, da je jugoslovansko časopisje ogorčilo čustva laškega naroda po nekkih boleštnih epizodah, ki so se razvijale na mejah in ki so kot zadnji tresljaji naravnih krčev, katere je povzročila vojna. Zanašajoč se na svoje osebne izkušnje, morem zagotoviti, ne da bi se bal zavrnitve, da do malega vsi Italijani goréče žele najboljših odnošajev z Jugoslavijo, katero smatrajo po svojem zemljepisnem položaju, napredujoči kulturi, energiji svojih prebivalcev in gospodarskih virih določen, da se v novi Evropi čudovito razvija. Italija je bila vedno narod, v čigar srce ni nikdar prodrli črv militarizma. Trajni mir ji je potreba, ker ji je vojna pustila dolg približno sto milijard lir. Njene meje so sedaj ustanovljene v zmislu njenih težej. Kaj bi ji mogla dati nova vojna? To, česar sedaj potrebuje Italija in sploh cela Evropa, je vsakdanji kruh, rešitev tistih gospodarskih problemov, ki razvijajo v masah kali prevrata.

In jaz mislim, da enaka čustva prevladujejo v Jugoslaviji. In če je tu ljubezen do miru, ter bodo enkrat odstranjene težave, izvirajoče iz odlaganja pogodb, sem prepričan, kakor sem to jasno izrazil v oktoberski številki »Revue Balcanique«, da bosta oba naroda, sedaj svobodna soseda, imela koristi od medsebojne zamenjave intelektualnih in gospodarskih dobrin, ter da bosta skupaj delala za novo kulturo, ki jo svetu pripravlja Slovanstvo.

Ivan Mohorič:

Gospodarske določbe Santamargheritskih konvencij.

(Nadaljevanje.)

Pod tem davčnim oproščenjem je razumeti tudi vojni davek in doklade, s katerimi so industrijski dohodki obremenjeni. Ta oprostitvev bo veljavna od dneva, ko je bila vložena prošnja, to pa samo pod pogojem, da je bila vložena v roku šestih mesecev po uveljavljenju konvencij in ako se je prenos sedeža podjetja izvršil takoj po prejetju dovoljenja za preselitev. Ta oprostitvev se nanaša tudi na davek, ki bi se eventualno lahko zahteval za dobo likvidacije posebno pa na dobiček od likvidacije in na premoženjskem davku.

Kakor vidimo je razvoj razmer povečini prehitel Santamargheritske konvencije glede nacionalizacije podjetij, vsaj v kolikor se tiče razmer med Slovenijo in Primorsko. Večina vprašanj, ki bi sedaj spadale pod to poglavje, se je medtem že rešila na podlagi prisilnih in neprisilnih direktnih sporazumov interesiranih krogov. Tu sem je spadalo vprašanje naših bank, dalje Kranjske industrijske družbe, ki ima plavže v Šklednju potem popreje tudi Trboveljske družbe, ki pa je že odprodala istrske rudnike in konečno poleg drugih tudi vprašanje južne železnice, ki pa se rešuje vsled mednarodne važnosti vprašanje na posebni konferenci.

5. DAVKI.

Glede davkov določa čl. 43. konvencije, da se bo v svrhu prepričitve dvojnega obdačenja in sklepa posebnega sporazuma za likvidacijo davkov za dobo od 3. nov. 1918 pa

do konca leta 1922 za likvidacijsko ozemlje sestavila posebna komisija in sicer v roku treh mesecev po uveljavljenju konvencij.

Komisija se bo sestavljala iz po enega polnomočnega delegata obeh držav in bo poslovala v Ljubljani. Torej je tudi to vprašanje odprto in se bodo posamezni primeri konkretno obravnavali. Glede principov postopanja komisije ni ničesar določenega. Tu sem bo spadalo vprašanje obdačitve beguncev, ki imajo svoje posesti na Primorskem, dalje vprašanje vojnega davka do leta 1918, pri družbah, ki imajo podjetja na obeh straneh, dalje vprašanje dvojne obdačitve podjetij v logaškem evakuiranem okraju itd. Iz teh površnih naznačitev je že razvidna važnost te komisije. Besedilo konvencije glede davkov je zelo nejasno in igra z izrazi obdačitve »industrijskih dohodkov« pri trgovskih hišah.

6. MORSKI RIBOLOV.

Na ureditvi tega vprašanja je posebno interesirano naše hrvaško in dalmatinsko Primorje. Zadeva je bila vsled prefiranih zahtev italijanske vlade zelo težavna. Konečno je bil dosežen na konferenci tehničnih delegatov na Brionih dne 14. septembra 1921 sporazum, ki velja za dobo petih let. Ta sporazum, katerega vsebina — mimogrede povedano — dosedaj še ni bila nikjer objavljena, se smatra po santamargheritskih konvencijah za izvršen brez posebne ratifikacije. V slučaju, da nobena izmed pogodbenih držav tega sporazuma po preteku 4. let ne odpove, bo trajal naprej do dobe enega leta po podani odpovedi.

S posebno izjavo sta se zvezali obe državi, da se ribolovne konvencije ne bo odpovedalo, dokler bo trajala trgovska in plovbena pogodba, ki se sedaj sklepa v Rimu. S tem je indirektno že povedano, da je trgovska pogodba, ki jo sedaj sklepamo, definitivna in bo veljala za najmanj pet let.

7. ZACASNE IN PREDHODNE ODREDBE, KI SE NANAŠAJO NA IZVRŠEVANJE OBRTI, INDUSTRIJE IN TRGOVINE, DOKLER SE NE SKLENE TRGOVSKA POGODBA.

Pripadniki ozemlja, ki je spadalo do 3. novembra 1918 pod bivšo Avstro-ogrsko monarhijo in ki je na podlagi Sen Zermenske in Trianonske pogodbe ter Rapalskega sporazuma pripadlo naši kraljevini in ki bodo tekotem leta dni po uveljavljenju rapalske pogodbe optirali za italijansko državljanstvo, imajo po čl. 49, da izvršujejo nadalje svoje poklice, obrt, trgovino in industrijo, kakor so jo vršili pred sklepom rapalske pogodbe.

Izveži so samo poklici notarjev (beležnikov), zemljemercev (geometrov), poblaščenih civilnih inženirjev in advokatov.

Naša vlada si je po čl. 50. pridržala pravico, da sme koncesije, ki so bile izdane od italijanskih okupacijskih oblasti preklicati, ako obstoja zato zakoniti razlog. Ta določba je posebno važna za dalmatinske razmere, kjer je bilo od strani italijanskih okupacijskih oblasti izdanih Italijanom mnogo rudarskih in vodnih koncesij, kar bi pomenilo trajno eksploatacijo Dalmacije od Italijanov. Določba je najbrž namenoma nejasna in bo vsak konkreten slučaj povod dolgim diplomatskim bojem. Veliko vprašanje je, ali bo določba

v tej obliki imela za naše gospodarske kroge sploh kak praktičen pomen.

Nadaljni člen določa, da se bodo smeje koncesije in industrijska dovoljenja, ki so bila po zakonih starega režima prenosne na naslednike, prenašati na naslednike, ki so direktno ali indirektno optirali za italijansko državljanstvo po čl. 49 in ki bi imeli po zakonu o dedištvu pravico nasledstva.

Prenos koncesij ali delovanj se ima izvršiti tudi v slučaju, ako se zahteva jugoslovansko državljanstvo za izvrševanje in uživanje teh koncesij ali delovanj in pod istimi pogoji, kakor bi se izvršil prenos med našimi državljani.

Ta določba je za Bosno in Hercegovino ter Dalmacijo še mnogo večjega pomena, kot za nas v Sloveniji, ker so tam Italijani interesirani na eksploataciji neizčrpanih gozdnih bogastev in drugih naravnih zakladov. S to določbo so si Italijani zagotovili za vso bodočnost svoj vpliv na bosanska lesna tržišča, ki so bila od nekdanj njih glavni cilj. Jasno je, da bodo to konvencijo pri sijajni valutni dispariteti lahko izborno izkoristili.

Ker je bila bivša Avstrija dala vse imetje Italijanov po napovedi vojne z Italijo pod sekvester, določa čl. 52 konvencije, da je smatrati te odredbe počenši od 25. julija 1914 pa do 3. novembra 1918 glede vseh družb, zavodov in oseb italijanskega državljanstva za neveljavne in se ima tem družbam, osebam in zavodom, ki so bile vsled teh odredb prizadele vrniti vse pravice, ki so jih uživale poprej. Vendar naša država ni dolžna plačati kako odškodnino.

Končni člen 53. določa, da Italijanom pri nas vsled njihovega italijanskega državljanstva ne bo odvzeta pravica izvrševanja njih obratov tudi, ako bi se sedaj ali v bodoče zahtevalo za izvrševanje takih poklicov državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ako se bodo popokorili predpisom, ki veljajo za naše državljane.

Vse te določbe vežejo odnosno nalagajo dolžnosti samo nam, ne da bi mi imeli podobne odnosno enake pravice glede naših podjetij in državljanov v Julijski Benečiji. Tu je za Italijane sedaj izhodišče podano v maksimalni meri, ki so jo sploh mogli želeli. Brezdvomno, da bo trgovinska pogodba te pravice Italijanom le izpopolnila in razširila, ne da bi mi na italij. strani dobili primerne protikoncesije, ki bi bile za trgovinski promet Slovenije posebno potrebne.

8. LASTNINSKO PRAVO.

Osebe, družbe, vsakovrstna podjetja in juridične osebe, ki pripadajo kraljevini Italiji, odnosno so dobila potrdila da pripadajo Italiji a na drugi strani one, ki pripadajo naši državi ne smejo biti glede svojih posesti, pravic in interesov, ki so izmed obeh pogodbenih držav, podvrženi nikakim omejitvam, težkočam in motenju, ki se ne izvaja v enaki meri proti lastnim državljanom in ki ne bi dajalo pravice na primerno odškodnino. Pogoje za določitev in izplačilo teh odškodnin se bo določilo pri pogajanjih za trgovsko pogodbo. — Konečno se določa v tem odstavku še to, da pripadniki ene izmed pogodbenih držav ne smejo biti obdavčeni z višjimi odmerami in podvrženi večjim taksam kot domači državljani dotične države.

Te določbe so z ozirom na ponavljajoče se ekscese raznih nacionalističnih organizacij v obeh državah zelo važne in tvori njih lojalno izvajanje od strani obeh držav predpogoj za vzpostavitev dobrih odnošajev med nami in Italijo. Treba bo le s skrajno doslednostjo in energijo skrbeti za izvajanje teh določb v praksi.

9. PASIVNA VOLILNA PRAVICA V UPRAVNE SVETE IN IZKORIŠČANJE KREDITA.

Po čl. 59. sta si obe pogodbeni državi pridržali pravico, da z izmenjavo not ugotovita:

1. Da smejo državljani obeh držav biti svobodno voljeni v upravne svete, upravo, v skupščine zastopnikov delniških družb ter skupščine kuratorjev in v upravo jurističnih oseb, razen onih, ki imajo javno-pravni značaj, in

2. da smejo državljani, ki so dobili na lastno opcijsko prošnjo do 2. februarja 1922 italijansko državljanstvo, polnopravo izkoristiti svoj kredit pri zavodih in posameznikih brez vsakih posebnih omejitev, ki ne bi veljale za Jugoslovane.

V nadaljnjem členu 60. je priznana obojestranska potreba, da se napravijo potrebni koraki, da se prepreči vsak pritisk, katerega namen bi bil odpustiti uradnike in delavce, ki se pokoravajo predpisom, ki veljajo za lastne državljane, zgolj iz narodnostnih vzrokov ali vsled njih državljanstva.

(Dalej prih.)

Fr. Zelenik:

Ponudba, zahteva, cena.

Tudi v šoli so nas svoj čas učili, da se cena kakega blaga ravna po ponudbi in zahtevi. Ta teorija je stara in ima še danes veliko zastopnikov. Vprašanje pa je, ali je še veljavna. Nedvomno je bila nekdanj vplivna. Razmerje med zahtevno, ponudbo in ceno je s številkami dokazal prvi, kolikor je znano, angleški narodni gospodar Gregor King. »Kingovo pravilo« je dolgo časa bilo jako čislano. King je živel od leta 1650 do leta 1710. Njegovo pravilo se glasi: za 10% manjša letina povzroči 30% povišanje cen, 20% manjša letina 80% in za 40% manjša letina pa že 280% povišanje cen. To pravilo je veljalo za prejšnje čase. Dandanes ne velja. Nekdanji mestni trgi so se umaknili svetovnim trgov. Od nekdanjih starih tržnih predpisov in ostrih kazni je ostala le senca v borznih uzancah in v carinah na državnih mejah. Spekulativna glavica se vdeležuje sestavljanja cen in zavzema obseg, kakršnega si

prej človeški um ni mogel niti predstavljati. V starih časih s primitivno tehniko je edinole letina in pa vreme vplivalo na ceno. Dandanes mednarodni bančni kapital posega z ogromnimi milijardami v produkcijo in konzum. Milijoni hektarji zemlje so se na novo obdelali in manjkajoče prebivalstvo se je priselilo. Pred vojno je vse zapuščalo rodno grudo in bežalo v mesta, kjer si je služilo kruh kot tovarniško delavstvo. Industrije so rastle kot gobe.

Povpraševanje in zahteva nista več nekaj naravnega, nego so sad z dobičkaželjnosti. Ze raditega ne more biti razvoj cen nekaj »naravnega«. To trditev nam pojasnjujejo tržne razmere.

Danes ne more nihče pregledati, kakšne množine blaga se ponujajo na svetovnih tržiščih in kakšne se zahtevajo. Za to pa tudi nihče ne ve, kakšna je ponudba na svetovnih tržiščih in kakšna je zahteva. Tedaj se tudi ne more ravnati cena po teh dveh činiteljih. V tem tiči velikanska razlika med nekdanjimi krajevnimi tržišči iz časov, ko se je dovoz videl, ko je bil vspeh letine vsakomur znan in ko je bil vsak trg navezan na bližnjo okolico, in pa med današnjimi svetovnimi tržišči. Nekdaj je bilo osebno opazovanje merodajno, danes nadomeščajo to osebno opazovanje tržna poročila. Vsa poročila skupaj napravljajo tržno mnenje. To tržno mnenje in spekulacija pa napravljajo cene.

Tržna poročila zavzemajo odločilno mesto. Seveda slone ta poročila na izborni in najboljši poročevalski službi in prometnih napravah na glavnih tržiščih. Na borzi v Čikagi je med vojno delovalo 250 brzojavnih aparatov in je bilo odpremljenih okoli 15.000 brzojavk. Ta poročevalna naprava je delovala tako brzo, da je med vprašanjem iz Liverpoola in odgovorom iz Čikage preteklo komaj 6 minut. Trdka Armour Grain Co. je imela zasebne brzojavne naprave ter je z uvedbo Markonijevih aparatov samo na troških prihranila nad 1 milijon zlatih kron. Posestniki takih naprav so seveda imeli v rokah poročevalsko službo in je ta morala služiti njihovim interesom. To so »voditelji« in vsi drugi, kateri se poslužujejo njihovih poročil, pa so »vodjeni« ali »tekači«, »ovčja čreda«, katero strizejo voditelji. Vsi ti vodjeni imajo tržno mnenje, kakršno hočejo voditelji. Seveda poznajo voditelji najprej in v prvi vrsti svoj žep. To je jasno. Kako delajo voditelji, nam dokazuje slučaj »Leiterjevega obroča« pšenice v maju 1898. Takrat so voditelji popravili

statistiko o vidnih zalogah Amerike samo za 10 mil. bušelnov. Za to množino so vidno zalogo v mesecih maj, junij in julij zvišali in na jesen so jo z »dovozi« zopet popravili. Starejši trgovci in poljedelci se bodo spominjali, da so leta 1893, 1894 in 1895 cene zrnja padle za polovico, ker je bil svet poln poročil, da je nastala ogromna nadprodukcija zrnja. Ta ogromni padec cen je ogrožal obstoj poljedelstva in države stare Evrope so začele zapirati svoje meje tujemu uvozu. Tu je pravi začetek agrarne politike. Poročila o ogromni nadprodukciji so bila zlagana, kajti Argentinija, ki je nastopila tista leta na trgu, je spravila na trg komaj 1% svetovne letine. Ta odstotek pač ni mogel tvoriti kake nevarnosti. Sicer pa imamo doma točen primer, kako vplivajo poročila. Leta 1908/1909 so Madžari, oziroma njihova borza v Budimpešti, trobili, da je letina pod vsakim pričakovanjem, da preči hudo pomanjkanje in bo potreben močan uvoz. Pognali so cene moke od 32 na 62 — vse je hitele z nakupovanjem in kakšna je bila posledica? Leta 1910 je propadlo nešteto trgovcev in obrtnikov avstrijske pokrajine so izgubile mnogo milijonov, katere so mirno pobasali madžarski spekulanti. Vsa njihova poročila so bila kratkotalo zlagana. Sledil pa je avstrijski konzum tem izsesovalcem, ker so bile meje zaprte z visoko carino in tedaj zunanje cene niso imele tako velikega vpliva.

(Dalej prih.)

Iz pravosodne prakse.

Trgovsko sodišče.

(Konec).

Res je z odredbo ministrstva saobračaja štev. 5095, Uradni list z dne 6. junija 1919, štev. 106, veljavno tudi za južno železnico, jamstvo železnice pri popolni prtljagi v smislu § 35. ž. o. pr. omejeno na znesek 30 K za kilogram, s katerim zneskom je bila odredba še v veljavi, ko se je meseca septembra 1919 oddala prtljaga. Toda drugi odstavek § 35. določa, da se železnica ne more sklicevati na to omejitev, če zadeva železnico zlobni namen ali pa vsaj velika malomarnost. Tudi § 95. ž. o. pr. določa za tak slučaj, da mora železnica povrniti polno škodo. V predležem slučaju se pa železnici opravičeno očita velika malomarnost.

Po zaslišanih pričah je dokazano namreč, da je bila košara med postajama Štore in St. Jurij izropana in iz vagona vržena. V tem oziru zadene odgovornost železnice, naj

so to storili njeni uslužbenci ali pa druge osebe, ki so pač zamogle priti v prtljažni voz le vsled velike malomarnosti železničnih uslužbencev. Tožena železnica je vsekako dolžna povrniti popolno škodo. Kljub temu pa gre tožnici le povrnitev navadne vrednosti ukradenih in poškodovanih predmetov, kakršno so imeli za časa odpošiljatve v Zagrebu kot kraju oddaje, ne pa vrednost, ki bi jo danes imeli. Kajti okolščina, da tožiteljica ni nadomestila nabavila takoj po dogodku iz kate-regakoli vzroka, ne more biti v škodo toženke.

Izvedenec je označil takratno vrednost dotičnih predmetov z zneskom 25.710 K, vsled česar se je tožnici za znesek z obresimi in vsemi pravnimi stroški vred priznal.

Tožena železnica vložila je priziv zoper to sodbo, v kolikor presega prisojeni znesek svojo 570 K in sicer je izpodbijala prvo sodbo le zaradi izreka o veliki malomarnosti železnice.

Višje deželno sodišče je prvo sodbo potrdilo bistveno iz njenih razlogov, z ozirom na izvajanja tožene železnice pa še pripomnilo, da toženka priznava, da je bil med postajama Štore in St. Jurij prtljažni voz brez spremljevalca, ker ga je prtljažnik poklical k sebi v službeni voz, vsled česar ne more biti dvoma, da je bila ravno s tem tatvina tujemu storilcu omogočena.

Prizivnemu sodišču je pa iz številnih pravnih znano, da so se na progi tožene železnice še leta 1919 ponovno dogajali vlomi tudi v zaklenjene vozove, kar je moralo biti znano toženkinim uslužbencem. Prtljažnik se je moral toraj zavedati nevarnosti za prtljago, če odpokliče njenega spremljevalca. Postopal je vsled tega zelo malomarno in za njegovo malomarnost je odgovorna železnica.

Vsled toženkine revizije se je pečal s tem vprašanjem še stol sedemorice v Zagrebu, ki reviziji ni ugodil in tudi izrekel, da je na strani železnice huda malomarnost. Citiramo naredbo ministrstva saobračaja, se je izdala namreč vsled izrednih obratnih razmer, v kojih je bila polna prtljaga ponovno ukradena. Izredne razmere zahtevajo pa tudi izredno paznost. Stopnja krivde pa se ravna po meri te dolžne paznosti. Kar bi bilo v rednih razmerah le krivda lažje vrste, je v izrednih razmerah lahko huda malomarnost. Taka malomarnost pa je v odpoklicu spremljevalca in sploh v tem, da je bilo mogoče storilcem priti v vagon in spraviti iz njega košaro, ki je morala biti obsežna, če je vsebujoča le obleko in perilo, tehtala 38 kg.

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Sabina se je po služabnikovem odhodu vsedla k mizi, toda na delo pred seboj je pozabila popolnoma. S topim očesom se je skozi temno dvorišče zagledala v Finkova okna. »Servijete prebada«, je diho vzdihnila, »ne bo mu delalo težke vesti, če prebode tudi človeška prsa! Prišel je k nam divji gost, kot vrlinec čez cvetoči grm; kamor se zažene padejo cvehi na zemljo. Njegovo življenje je vihar in vrvež. Vse, kar se mu približa, potegne s seboj v svoj divji ples. Tudi mene! Tudi mene! Ti ponosni in drzni duh, tudi meni si razburil dušo! Trudim se, borim se dan za dnem, toda vedno znova me zopet očara! Tako lep, tako krasen, tako čudovit je! Vsak dan me zjezi, toda vendar moram dnevno nanj misliti, zanj skrbeti, nad njim se žalostiti. — Maži moja, tu, na tem mestu, sem zadnjikrat sedela pri tvojih nogah, tu si mi predala hišne ključke. Blagoslovljajoč si držala svoje roke nad menoj: Nebo naj te varuje pred vsakim udarcem usode, si govorila med

solzami in poljubi. Čuvaj zdaj nad svojo hčerko in pomiri mi vznemirjeno srce! Utrdi me, da me ne premaga on, njegov zapeljivi smeh, njegovo razposajeno norčevanje!«

Tako je molila Sabina. Dolgo je še zamišljeno sedela, si nato z odločno kretnjo z rutico otrla oči, stopila k mizi in nadaljevala delo.

Anton je bil že v postelji in ravno nameraval ugasniti luč, kar nekdo krepko potrka na vrata in v sobo stopi mož, ki si ga je v tem trenutku najmanj nadejal — gospod pl. Fink s svojim jezdnim bičem in svojimi malomarnimi kretnjami.

»A, vi ste že v postelji«, pravi prišlec in se vsede na stol v Antonov bližini, »naj vas nič ne motim. Pisali ste mi pismo, izražujoče vaša čustva, in ostalo mi je povedal gospod Jordan. Prišel sem, da vam ustmeno odgovorim.« Anton molči in s temnimi pogledi meri nasprotnika. »Tu ste vsi zelo čednostni in občutljivi ljudje«, nadaljuje Fink in udari z bičem po mizni nogi. »Žal mi je, da ste si moje besede tako zelo vzeli k srcu. Veseli pa me, da ste tako odločni.«

»Preden Vas nadalje poslušam,« pravi Anton srdito, »moram vedeti, ali imate namen, dati mi pred drugimi gospodi pojasnilo za svojo za-

litev. Ne vem sicer, ali bi komu drugemu, ki ima v častnih zadevah več izkušenj, zadostovalo tako pojasnilo, toda jaz čutim, da bi me to zadovoljilo.«

»Tedaj čutite prav,« prikima Fink, »s tem se lahko zadovoljite.«

»Ali ste pripravljeni, dati mi jutri to pojasnilo?« vpraša Anton.

»Zakaj ne?« pravi Fink ravnodušno. »Nič me ne veseli, da bi se streljal z Vami, rad dam pred vsemi korespondenti in prokuristi tvrde izjavo, da ste razumen in nadebuden mlad mož in da nisem prav storil, ko sem žalil mlajšega in, oprostite mi izraz, veliko mlečnejšega od sebe.«

Naš junak je poslušal te besede z mešanimi občutki; postalo mu je lažje pri srcu; toda obenem pa ga je zopet zelo jezilo vedenje Finkovo; odločno se vzravna v postelji in pravi: »S to izjavo še nisem zadovoljen, gospod pl. Fink!«

»Ej,« pravi Fink, »kaj pa še zahtevate?«

»Tudi v tem trenutku mi ne ugažete,« odvrne Anton, »zopet ste brezobzirnejši proti meni, nego bi si smeli dovoliti proti tujcu. Vem, da sem še mlad ter da poznam malo sveta in Vam verujem, da me v mnogih stvareh nadkrilujete; toda ravno vsled tega bi ravnali plemenitejši, če bi bili z menoj prijazni

in dobri.« Anton je izgovoril to z odločno kretnjo, katere nasprotnik ni prezrl. Dobrodušno stegne Fink roko čez posteljo ter pravi: »Ne bodite vendar zopet hudi in podajte mi roko.«

»Rad bi, toda ne morem še,« zakliče Anton, premagujoč ginjenost. »Poprej mi recite, da spora z menoj ne prištevate vsled tega tako lahkim, češ, ker sem za vas premlad, ali ker ste vi plemenitah in jaz ne.«

»Poslušajte, gospod Wohlhart,« pravi Fink, »nož mi nastavlja na grlo. Ker pa ležite v svoji čisti, beli srajčki tako nedolžno pred menoj, hočem od svoje strani vse napraviti in se Vam podati v vseh točkah. Kar se tiče mojega plemenitega rodu, dam toliko nanj!« — pri tem fleskne s prsti — »Zame ima približno isto vrednost, kot par novih lakastih čevljev in nove glacerokavice. Kar pa se tiče moje bojazni pred Vašo mladostjo, se po vsem tem, kar sem danes zvečer na vas spoznal, izjavim pripravljena, da Vam dam v bodoče pri vsakem novem sporu, v katerega se zapleteva, z vsakim morilnim orodjem, ki ga boste predlagali, kakršnokoli vrsto zadoščenja.« — Po teh tolažilnih besedah mu Fink drugič pomoli roko in pravi: »Zdaj udarite, vse je v redu!«

(Dalej sledi.)

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

k) Izvozna trgovina. — Izvoz iz starih krajev Srbije.

Glavni izvoz je šel preko savsko-donavskih obmejnih mest, bodisi na ogrske železnice ali pa po Savi in po Donavi. Samo žito iz južne Srbije je šlo po poti preko Soluna, včasih pa tudi preko Varne. Razume se, da je izvoz v Bolgarijo, ki se je sestavljal iz konoplje in vrvarskih izdelkov, marsiljske opeke, kakor tudi plemenske živine šel na Caribrod, izvoz pa v Turčijo, ki se je sestavljal iz vrvarskih izdelkov, sira in ovac, pa preko Bolgarije in preko Soluna.

Glavni izvozni predmeti so bile le žitarice, (žito in koruza, malo ovsu in ječmena), nadalje živina, živalski produkti, voli in svinje; potem suhe češplje, pekmez, kakor tudi sveže sadje (jabolka, hruške in češplje), potem baker iz Bora, surove jagnječje in jarčje kože, vrvarski izdelki, konoplja, ovčji sir, ovce, fižol, oreh, orehovina itd.

Pšenica je šla od leta 1906 v Belgijo, včasih tudi v Avstrijo, koruza se je izvažala v Nemško Avstrijo, suhe češplje pa so šle v Nemčijo, Avstrijo, Svico, Rusijo, pekmez pa v Nemčijo in Avstrijo. Sveže sadje je šlo v Avstrijo. Od živine se je 15.000 volov in 50.000 svinj izvozilo v Avstrijo, nekoliko na Malto in v Italijo (mlada živina) ter Egipt; živalski produkti kakor salama se je izvažala v Francijo in Svico, ostali izdelki in šunka pa v Anglijo in Spanijo; baker se je izvažal v Ameriko.

Sedež izvozne trgovine za žito je bilo Smederovo, Beograd, Šabac Niš, Zajčar, Gradišče; za kože Beograd, za suhe češplje Beograd, Valjevo, Šabac, Obrenovac, Kragujevac in Čačak; za sveže sadje Kragujevac, Jagodina, Velka Plana in Užice.

Glede solidnosti uvoznikov velja isto, kar je bilo rečeno tudi za izvoznike.

l) Izvoz iz novih krajev.

Izvoz se je gibal v smeri proti Solunu in je obstojal v glavnem iz žita, (pšenice in koruze), opija, makovskega semena, tabaka, živine (ovc, koz in volov) sviloprejke, fižola itd.

Vse to blago se je bodisi rabilo v Solunu, kakor živina in žito, ali pa je šlo v Evropo in Ameriko, kakor opijum, kože itd.

Sedež izvozne trgovine je bil pred in po osvobojenju Skoplje, ker so solunske firme kupovale, razvrščale in uskladiščevale blago.

Tudi po osvobojenju je ostala smer ista in obseg trgovine isti.

Način trgovanja je znan solunski način.

m) Sedanje stanje obrti.

V starih mejah Srbije se nahajajo glavna obrtna središča v večjih mestih, kakor je Beograd, Niš, Kragujevac, Šabac, Užice, Požarevac itd. Nove obrti so se vpeljale v Beogradu, Nišu in Kragujevcu ter se od tam širile po ostali deželi. Tu hočemo na kratko opisati stanje obrti:

Zivilski obrti kot pekovski, gostilničarski, slaščičarski, mesarski, klobasičarski, vrtnarski dobro stojijo in napredujejo. Samoumevno, da stojijo najbolje v večjih mestih, posebno v Beogradu.

Stavbne obrti: kleparski obrt se slabo razvija, ker je stavbeni posel sezonski obrt, v drugi vrsti pa, ker ga je tuja konkurenca do leta 1906 onemogočevala. Po letu 1906 se je začel razvijati in izdeluje drobne izdelke iz pločevin in posodo; ključavničarski obrt vrši bolj stavbene posle in popravila, ker je izgubil izdelavo ključavnic in ključev. Ta obrt je sedaj prenapolnjena in se ji ne godi najbolje. Mizarski obrt za stavbe se dobro razvija in gre dobro, akoravno je imel v zadnjem času mnogo stank, kar je vodilo k

temu, da so vpeljali delodajalci stroje za obdelavo lesa; pleskarsko-slikarski obrt stoji in se razvija dobro; moderni nov tesarski obrt se razvija dobro in so obrtniki povčini še Nemci; zidarski se lepo razvija in ga izvršujejo kmetje iz Vlasinje in okolice; kamnoseški obrt se lepo razvija; elektromonterski lepo napreduje in se zelo hitro razvija.

Ostale obrti: urarski obrt, ki ima za svrhu popravilo in prodajo iz inozemstva importiranih ur, stoji dobro; čevljarski obrt je tehnično dobro razvit in se vzdržuje pod zaščito visoke carine napram inozemski konkurenci, dokler se ne osnuje večja domača tovarna, potem pa bo prešel k prodaji izdelanih čevljev in k popraviljanju čevljev; krojaški obrt se kakor za moško, kakor tudi za izdelavo ženskih oblek lepo razvija ter gre obrtnikom in obrtnicam dobro; deloma se razvija v smeri konfekcijske industrije za moške in za ženske, ker je dobro zaščiten napram inozemski konkurenci; modistovska se pod zaščito carine lepo razvija; pohišveno mizarstvo, katerega je konkurencirala avstrijska industrija, se je začelo lepo razvijati in tehnično in gospodarsko lepo napredovati; krznarski obrt se pod zaščito razvija in modernizira; pletarski obrt se razvija kot rokodelski obrt in kakor domača industrija; lončarski obrt stoji dobro, samo mu mnogo škoduje emailirana posoda; to obrt izvršujejo kmetje iz pirotske okolice po celi Srbiji; kolarstvo se lepo razvija in pobija avstrijsko konkurenco; torbarska obrt se lepo razvija; sodarski obrt je mnogo trpel zaradi uvoza sodov v vinom in vsled trtne uši v naših vinogradih, toda sedaj so se vinogradi po večini že degenerirali; vendar dokler bo še trajal uvoz sodov iz inozemstva, bo ta obrt še vegetirala. Te obrti škoduje tudi domača industrija. Sedlarski obrt se vzdržuje, modernizira in stoji dobro; dežnikarski obrt se lepo razvija, moderni usnjarski obrt je začel poleg industrije napredovati; zlatarski obrt se stalno razvija, akoravno dela po večini za konfekcijo okvirjev; brivski obrt se razvija v modernem duhu in stoji v Beogradu na moderni višini; koflarski obrt stoji zelo dobro in izdeluje posodo za destilacijo žganja itd.

Glavna del obrti, ki delajo za kmete, se je potegnil vedno bolj v vasi nazaj, kakor je kovaški obrt za popravila poljedelskih strojev in orodja; opankarski, kozuhovinarski, podkovski, krojaški, barvarski itd., ki izvršujejo obrt večinoma poleg kmetijstva in delajo svojim ostalim kolegom v mestih strašno konkurenco.

Obrti starega načina življenja so skoro izumrli ali pa izumirajo, kakor na primer mutavdžijski obrt za predelavo kozje dlake, ki se je ohranil kot domača industrija v vaseh okoli Suhe planine in v okolici Vranje, kantardžijski obrt za izdelavo tehnic, nožarski, puškarski, kleparsko-galanterijski in zlatarski obrt; dalje obrt za izdelavo likerjev, sedlarski obrt, usnjarski obrt po turškem načinu in milarski obrt, ker napreduje industrija. Uničeni so bodisi vsled nevesče produkcije ali pa vsled načina življenja, simidžijski (izdelovalci simitnih peciv), kondurdžijski, pamuklijaški (izdelovalci tkanin in pletenin) in terzijski (krojaški). Stari kovaški obrt je izgubil izdelovanje motik, lopat in kram-pov, bodakov ter nožev in se je potegnil v vasi nazaj. Toda v kolikor je ostal še v mestih, se je vrgel po zgradbi cest na izdelavo plugov in vozov.

(Dalje sledi.)

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA
ima stalno v zalogi vsako množino

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

Izvoz in uvoz.

Važno za izvoznike v Italijo. 1. Izvoz krompirja iz naše države v Italijo je prepovedan, kakor je prepovedan izvoz svežega sadja v Italijo brez dovoljenja italijanskih oblasti. 2. Konji, perutnina, zaklana živina in sveže meso se lahko neomejeno uvažajo v Italijo to je za vse postaje v Italiji. 3. Prejemanje in odpošiljanje žive živine za Italijo preko postaje Pod Brdo je še nadalje ustavljeno. 4. Generalna direkcija italijanskih državnih železnic je odredila frankiranje pošilk žive živine in zaklane perutnine. Radi tega je dovoljeno sprejemati in odpravljati te pošiljke samo v tem slučaju, ako odda pošiljatelj le pošiljke samo do obmejne postaje. Na obmejni postaji mora pošiljatelj prevzeti pošiljko in jo mora ponovno oddati frankirano do namembne postaje v Italiji. Vsaki tovarni list takih pošilk, ki se glasi na kako namembno postajo v Italiji, a ne za našo obmejno postajo (Postojna, Kranjska gora, Bistrica in Bohinjsko jezero) se ima brezpogojno odvrniti.

Naš izvoz v zadnjih dveh letih. Po statističnih podatkih ministrstva za trgovino in industrijo je znašal naš izvoz letom 11 mesecev lanskega leta 2.851.412.468 napram 2.211.196.579 Din v istem času leta 1921. Tako je naš izvoz lanskega leta večji za 660 milijonov dinarjev od izvoza prejšnjega leta, kar znači korak na bolje za 20%. Celokupni izvoz za leto 1922. znaša sigurno več nego tri milijarde napram 24 milijarde leta 1921.

Nemški izvoz na Angleško izkazuje tekem preteklega decembra povišek za 90.000 šterlingov napram novembru l. 1922, in 184.597 napram novembru 1921. Izvažale so se barve, igrače, papir, železo in jeklo, steklo in ure.

Popolna prepoved izvoza živine iz Rumunske. Rumunsko ministrstvo trgovine je prepovedalo radi pomanjkanja blaga na domačem trgu in radi draginje ves izvoz živine iz Rumunske za čas od 10. marca do 1. junija.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Mednarodna trgovska zbornica na Reki. Na Reki se je ustanovila laško-jugoslov.-madžarska trgovska zbornica. Pravila bodo prihodnje dni odobrena.

Iz sladkornega tržišča v Nemčiji. Podvojenje tovarniških sladkornih cen bo dovedlo podvojenje cen v prodaji na malo. Poraba sladkorja v Nemčiji, katerega je znašala v zadnjem predvojnem letu okrog 19 kg po osebi, pri oceni letošnje žetve, ki znaša približno 13 milijonov meterskih stolov, 21 kg na osebo. Toletna produkcija nemškega sladkorja bo torej krila potrebe ljudstva.

Svetovna razstava v Moskvi. Moskva namerava prirediti sredi avgusta svetovno razstavo, na kateri se bo vršil ves promet v dolarjih.

Industrija.

Novo Kruppovo podjetje. Pod imenom »Vzhodna trgovska d. d.« s sedežem v Berlinu se je ustanovila družba, ki bo zastopala in razpečavala industrijske izdelke v vzhodni Evropi.

Kriza tovarna cigarete v Nemčiji. V Nemčiji je 23 tvornic za cigarete ustavilo delo. Isle se bodo preosnovale v posebno komanditno družbo, da tako lažje obvladajo težak gospodarski položaj.

Znižanje produkcije tobaka v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da se bo v Avstriji omejila produkcija tobaka, ker je preveč izdelkov na zalogi.

Obrt.

Tehniška srednja šola v Ljubljani. V pelek dne 9. marca ob 10. uri dopoldne (soba št. 3. I. nadstropje, desno) se je otvorila na tehnični srednji šoli razlaga projektov absolventov višje stavbne šole, ki bo trajala do incl. 15. marca. Za jedno so razstavljeni tudi zapiski učencev o predavi snovi ter programi iz stavbne mehanike in železobetona. Ta razlaga ima namen informirati slovensko javnost o smeri pouka in o kvaliteti učencev, ki zapišejo kot abiturijenti omenjeni zavod. Abiturijenti viš. stav. šole so si pridobili tekmo svojega študija ter predpisane prakse to-

liko praktičnega in teoretičnega znanja, da zamorejo kot stavbni vodje, konstrukterji in tehnični uradniki vršiti strokovno poverjeno jem delo iz abiturijentov omenjenega zavoda se bo izobrazil naraščaj slovenskih stavbenikov. Upati je, da bodo ti stavbeniki, ki so poleg tehničnega znanja dobili tudi umetniko izobrazbo, graditi stavbe, ki bodo ogovarjale poleg solidnosti tudi okusu. Velike važnosti za deželo je njih izobrazba v domači stavbeni umetnosti. Vasi in trgih, ki so vsled nezadostne izobrazbe podeželskih zidarskih mojstrov v umetnikem oziru veliko trpele, bodo v teh mladeničih našle navdušene pri-staše domače umetnosti.

Za povečanje uvozne carine na kovinske izdelke pohištva. Zastopniki naših industrijalcev, ki proizvajajo dele pohištva in uprave iz medenine in pločevine, so predložili finančnemu ministru resolucijo, v kateri prosijo, da se v interesu domače industrije poveča uvozna carina na taka pohištva, ki prihajajo iz inozemstva.

Dohodki glavnih carinaric. V drugi desetini februarja izkazuje največ dohodkov nastopne glavne carinarice: v Zagrebu 7.717.331 Din, v Mariboru 4.357.920 Din, v Ljubljani 3.135.159 Din, v Subotici 2.469.230 Din, v Skoplju 1.479.955 Din, v Beogradu 1.428.945 dinarjev. Skupni dohodki vseh glavnih carinaric v drugi desetini februarja znašajo vsoto 34.250.423 dinarjev.

Vprašanje izvozne carine. Dne 12. t. m. je imela idustrijska zbornica v Beogradu svojo sejo iz katere je odposlala ministrstvu financ protest, ker isto še do danes ni rešilo vprašanje izvozne carine radi katerega trpi naša industrija in trgovina velike škode.

Denarstvo.

Statistika poštno-čekovnega prometa v mesecu februarju 1923. Vlog je bilo 140.649 v znesku Din 261.021.229.19 od tega v kliringu 3951 v nesku Din 70 milijonov 212.482.08 vplačano pri naši blagajni 819 v znesku Din 10.163.656.12. Izplačil je bilo 61.577 v znesku Din 261 milijonov 707.444.49 od tega v kliringu 3273 v znesku Din 70.212.482.08 izplačano pri naši blagajni 1009 čekovnih nakaznic v znesku Din 7.473.944.63 in 2552 blagajniških čekov v znesku Din 63.682.412.98.

Stanje papirnatega denarja v Avstriji je znašalo dne 23. februarja 619 milijard kron in se je število zmanjšalo od zadnjega tedna za 4016 milijonov K.

Stanje papirnatega denarja v Angliji. Po zadnjem izkazu angleške banke je bilo v Angliji za 122.349.000 funtov šterlingov papirnatega denarja v prometu.

Promet.

Se ena postaja v Bosanskem Brodu. Radi velikega prenakupčenja blaga, materijala in velikega prometa na postaji Bosanski Brod, kakor radi malega prostora in malega števila skladišč, kar vse znalno otežkoči promet, namerava ministrstvo saobračaja zgraditi še eno železniško postajo z odgovarjajočimi skladišči, katere bo izključno služila le blagovnemu prometu.

Beograd-Sarajevo-Zagreb-Cetinje. Neka ruska delniška družba je zaprosila pri ministrstvu pošte in telegrafa za koncesijo za organizacijo poštnega prometa zračnim putem. Po predlogu te družbe bi bil Beograd za enkrat vezan z zračno plovlitvo s Celinjem, Sarajevom in Zagrebom. Zraven navadnih, priporočenih in ekspresnih pisem bi prenašali zrakoplovi po 8 potnikov. Če se ustanovi tak promet bi bilo to velike koristi, ker bi prispele pošiljke iz Beograda v Celinje v treh, v Sarajevo v dveh in v Zagreb v dveh in pol urah. Kakor čujemo je prometno ministrstvo to ponudbo v načelu sprejelo.

Pristojbine za vožnjo skozi Sueški prekop se je znižala s 1. marcem za 25 cent. Pristojbina znaša zdaj 5.25, oziroma 7.25 frankov za tono.

Evropski zračni promet se izpopolni takole: v Dresdenu bo zgrajeno novo letališče. Drugo letališče bo v Lipskem, na katerem se udeleži saška država.

Davki.

Avstrijski davek na poslovni promet. V Avstriji se uvede najbrže že z dnem 1. aprila l. l. davek na poslovni promet, ki pride za nas toliko v poštev, da določa davčno dolžnost za malimi izjemami tudi za uvoz. Izvoz iz Avstrije bo

prost davka na poslovni promet, ravno tako tudi tranzitni promet, dočim so za oplemenitilni promet predvidena nekatera izjemna določila. Avstrijski načrt se v tem oziru bistveno razlikuje od našega zakona o davku na poslovni promet, kajti po našem zakonu se uvoz in izvoz ne smatra za davku zavezani promet. Razlika je tudi v izmeri davka, ki se pobira pri nas v vsakem primeru z 1 %, dočim se namerava v Avstriji pobirati za luksuzno blago pri prehodu v konzum poleg 1 % davka, ki se s 1. januarjem 1924 poviša na 2 %, še posebni 12 % davk.

Razglas. V smislu člena 158. finančnega zakona za leto 1922/23, št. 324, Uradni list iz leta 1923, se objavlja, da je priredba pridobnine za leto 1922. za davčne okraje Maribor (okolica), Slov. Bistrica in Sv. Lenart dovršena, izvzemši tekom leta 1922. novo otvorene obrate, glede katerih se bodo davčni zavezanci o predpisu pridobnine svoječasno obveslili s posebnimi plačilnimi nalogi. — 15-dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 17. do vsotelega 31. marca 1923. — Davčni zavezanci lahko vpogledajo v predpisni izkaz v občinski pisarni, v davčnem uradu ali pa pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, soba št. 2, med uradnimi urami. Predpis davka onih davčnih zavezancev, ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled odmere, torej do vsotelega 15. aprila 1923, ne vložijo pritožbe, oziroma priziva pri davčnem oblastvu, postane pravno-močen.

Dobava, prodaja.

Dobava moke. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 14. marca t. l. ob 11. uri dopoldne pogodba glede dobave 210 tisoč kilogramov krušne moke (tipa 80%). — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava aparata za zatvarjanje branikov. Pri ravnateljstvu drž. železnic v Subotici se vrši dne 20. marca t. l. pismena ofertalna licitacija glede dobave aparata za zatvarjanje branikov. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava olja in masti za avtomobile. V pisarni Upravnika drž. monopolov v Beogradu se vrši dne 20. marca t. l. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave 6000 kg redkega zim-

skega avto-olja, 2500 kg gostega poletnega avto-olja in 3000 kg rumene konsistentne masti. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja stare vojaške opreme. Pri Upravi zavoda za izradu vojne odeče II. v Sarajevu se bo vršila dne 20. marca t. l. dražba stare vojaške opreme (obleke, čepic, obulve itd.). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Resolucija glede Baroša, Delle in Reke. Poročali smo, da je »Jadranska straža« na svojem občnem zboru poslali centralni vladi in ministru g. Ninčiču v Beograd ter predsedniku drž. skupščine g. dr. O. Rybaču resolucijo glede Baroša, Delle in Reke. Kakor smo zvedeli, so po inicijativi veletržca g. Fran Slupica, predsednika gremija Irgovcev, sedaj tudi korporacije: Trgovska in obrtniška zbornica, Gremij Irgovcev, Ljubljana, Zveza industrijcev, Ljubljana, bančni sindikat in Jugoslovanska Matica v Ljubljani poslane na zgoraj označene naslove skupno sledečo resolucijo: »Podpisane korporacije odločno zahtevajo od centralne vlade, da naši delegati pri pogajanjih z Italijo v Opaliji vztrajajo pri zahtevi, da se takoj izprazni Baroš in Delta po Italiji in da nikakor in pod nobenim pogojem ne pripuste, da bi se za ta kraja ustvaril kondominij. Baroš in Delta morata brez vsake omejitve biti naša. — Istotako naj se vztraja pri zahtevi, da se tudi za Reko ne ustvari kondominij.«

Razpust Irgovske zbornice v Sarajevu. Po nalogu ministrstva trgovine in industrije je pokrajinska uprava za Bosno in Hercegovino razpustila trgovsko in obrtno zbornico v Sarajevu. S tem so razveljavljene obenem zadnje volitve in poslavljene komisariji, in sicer za komisarija Irgovske zbornice g. Marčen, za komisarija obrtno zbornice pa g. Sočo.

Odobritev proračuna trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani in dovolitev pobiranja zbornične doklade za leto 1923. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo proračun Irgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani za l. 1923, s skupnim zneskom zborničnih prihodkov 1,482.597 Din in s preliminarnimi razhodki v skupni vsoti 1,406.011 Din, torej s 76.586 Din proračunske blagajnične rezerve. S tem je zbornici dovoljeno, da se sme v kritje njenih potrebščin za leto 1923. pobirati v njenem okolišju 25% na doklada od občne pridobnine in od pridobnine podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov.

Jugoslavija in Švedska. Švedski konzul g. Fischer se pogaja v Beogradu za vpostavo ekonomske zveze med našo državo in Švedsko. Po njegovih izjavanjih bi značil trgovinski dogovor med Jugoslavijo in Švedsko velik dobiček za zunanjo politiko obeh držav. Gospod Fischer je prosil pri zunanjem ministru za dovoljenje, da sme švedska vlada snovali v najkrajšem času konzulate v Beogradu, Zagrebu in Skoplju.

Zopelno povišanje nekaterih telefonskih pristojbin. Telefonske pristojbine se zopet povišajo. Inštalacija telefona stane sedaj 1.200 Din. Ravno tako so povišane pristojbine za inštalacijo pomožnih central. To povišanje velja za stare naročnike od 1. julija t. l. a za nove od 1. marca t. l.

Novi pravilnik o taksah. Iz Beograda poročajo, da je izdalo finančno ministarstvo te dni novi pravilnik o izvrševanju zakona o taksah. Po teh vesteh se ne more presoditi ali se gre za popolnoma novi pravilnik ali samo za izpremembe današnjega pravilnika.

Insolvenca tvrdke Pašovič-Hadžikaljić v Sarajevu. Tvrdka Pašovič-Hadžikaljić v Sarajevu v kateri je bil kompanion tudi Šerif Arnautović je ustavila plačila. Pasiva znaša 1,600.000 dinarjev. Tvrdka je še leta 1919 nabavila blago na Angleškem.

Dohodki taksnih mark. Po podatkih ministrstva financ so znašali dohodki od taksnih mark in drugih državnih trošarin (katere se plačajo v gotovini) v mesecu januarju okrog 39 in pol milijona dinarjev več, nego v istem mesecu preteklega leta.

Nova delniška družba. V Tuzli se snuje nova delniška družba: Anto Tadić, industrija drva d. d. v Tuzli. Delniška glavica bo znašala 1 milijon dinarjev.

Gibanje proti monopolu v Italiji. V Italiji se je ukini državni monopol na telefon, sedaj se pa namerava ukiniti državni monopol na užigalice.

Carinski dohodki so znašali v naši državi prvih deset dni meseca februarja blizu 46,000.000 Din, od 1. avgusta do 31. januarja pa 694½ milijona Din.

Največ dohodkov je dala mariborska carinarnica, zatem zagrebška, belgrajska, ljubljanska in subotička.

Tržna poročila.

Cene živini. Trgovina je zelo živahna. Konji par belgijcev, pelietnih 30 lisoč dinarjev, srednje težki konji 20 do 25 lisoč Din, lahki konji 12.500 do 17.500 Din. — Voli: ar volov (881 kg teže) 7500 Din. Splošno se plačujejo voli II. vrste po 10.50 do 11.50 Din žive teže kg, III. vrste 7 do 8 Din kg, krave II. vrste 9 do 10.75 Din kg, III. vrste 6.50 do 7.50 Din kg. Prešiči: I. vrste 25 do 26.75 Din kg, II. vrste 20.75 do 24.50 Din kg, III. vrste 18.50 do 20.50 Din kg. — Za seno se je plačevalo 175, 195 in 225 Din za meter-ski stol.

Cene surovim kožam: goveje kože, težke Din 17.50 — 18 kg, goveje kože, lahke Din 15 — 17.50 kg, telečje kože Din 17.50 — 18 kg.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
Špeterijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Registrirna blagajna

99.999, 1 predal, malo rabljena, 4 števeci za elektromotorjem 220 volt je za prodati. Naslov pove: Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Penzija Grintovec

Grad Predvor, pošta Tupaliče p. Kranju
Na vznožju velikanov alp Grintovca in Storžiča. Krasna solčna lega. Zračje zdravniško dokazano lekovito. Veliki prostori, gledališče, veselice in različne zabave. Izvrstna oskrba. Eldorado v vsakem oziru. Cena 80 Din za hrano in sobo. V dependanci Zorja, grad Češenjce samo 70 Din. Priglasitev 8 dni poprej na odvetnika dr. Artur Wurzbach-a, grad Češenjce, p. Moravče. Penzija celo leto odprta!

Veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, knjigarna, umetnine in muzikalije

Goričar & Leskovšek Celje

je najugodnejši vir nakupa za trgovce.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!

Velika noč je pred durmi!
Ali imate že barve za piruhe?
Zahtevajte iste od
„Sanitas“ Celje.

Nagradna tekma.

Katere p. ednosti daje naša „BERSON“ gumi napetnikov in „BERSON“ gumi pot'atov?

Velika občudjenost, katero uziva o naši gumi napetniki, kakor tudi gumi pot'atovi dala nam je povod, da za najboljšje odgovore na gornje vprašanje raspisemo sledeče nagrade:

1. nagrada 2000 Dinara
2. nagrada 1000 Dinara
3. nagrada 500 Dinara
- 30 nagrad po 100 Dinara
- 50 nagrad po 50 Dinara

Odgovori se z točno naznako imena in točne adrese pošiljatelj nastavišjo do 15. aprila t. l. na naslov: BERSON Kaučuk d. d. Zagreb Vilsonov trg št. 7.

Odgovore boe prosodil eden jury reklamnih strokovnjakov, a imena nagrajenih se bodo naznanih v dnevnikih.

BERSON Kaučuk d. d. Zagreb, Vilsonov trg 7.

Stenski načrt Ljubljane je izšel

v zalogi „Stenskih reklamnih načrtov trgovsko-prometnih središč in kopalnišč kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev“ ter se dobiva po vseh trafikah za ceno od Din 7.—, po pošti Din 8.—, kakor tudi v glavni zalogi:

Oglasni zavod:

J. Zormanovo anončno in reklamno podjetje
Ljubljana, Gledališka ulica št. 2

Srajce iz pisanega platna kakor tudi iz molina s cefir prsi in razno drugo perilo dobavlja najceneje izdelovalna perila
R. Stermecki, Celje.

Vzorci 24 komadov vsakemu po povzetju na razpolago in kar ne ugaja se sprejme nazaj in vrne denar.

Pišite po en-gros cenik „B“ čez perilo.